

Rozhovor

V tomto čísle FONSu nacházíte další z rozhovorů s významnými osobnostmi oboru. Na otázky odpověděl pan RNDr. Bedřich Friedecký, Ph.D. Ten zcela nepochybně významnou osobností oboru (a jsem přesvědčen, že celé laboratorní medicíny) je. Znají jej všichni – skvělý odborník, analytik, metrolog, neúnavný bojovník za kvalitu laboratorních vyšetření a jejich správnou klinickou interpretaci. Udivující ve

svých odborných znalostech laboratorních, mnohdy předstihující klinické partnery v tom, co by měli (a nebo neměli) požadovat po laboratoři. Šokující ve svých znalostech kultury, sportu a především historie – renesanční člověk. Jsem rád, že je ochoten s námi spolupracovat a být pro ÚKBD LF a FN v Hradci Králové přínosem.

Pěkné čtení – a přemýšlení!

Otázky pro vrcholné představitele oboru klinické biochemie

1. Jak dlouho v oboru pracujete?

Od září 1969. Řečeno jinak, mnohem déle, než je člověku milo (povzdech stárnoucích).

2. Chtěl jste dělat KB a priori nebo vás k tomu někdo/něco přivedlo? Co? Kdo?

Jako středoškolský student jsem byl pevně přesvědčen, že jediný obor, který je hoděn mého studia, je historie. Ke studiu chemie mne přivedla náhoda, kterou pomohl přivést na svět politický delikt mého otce, dlouholetého člena komunistické strany. Bral některé ideály příliš doslova.

3. Koho jste považoval za leadera oboru v dobách vašich začátků a čeho jste si na něm cenil nejvíce (chcete-li tak i čeho nejméně)?

Nesporným leadrem oboru byl pan profesor Jiří Homolka. Vládl klinické biochemii jako Krakonoš Krkonošim. Vážil jsem si ho a současně jsem z něj měl strach. Velmi brzy jsem si však všimnul nepřehlédnutelné postavy Bedřicha Nejedlého. Pokud pohlédnu na analytickou část oboru, nemohu nezpomenout na příliš zapomínanou paní Ing. Irenu Štěpánovou. Ta mne naučila základům správného provádění experimentu a přivedla mne ke svým publikačním aktivitám v jejich panenském stavu.

4. Čeho si ze své kariéry v oboru vážíte nejvíce? Jaký největší pokrok vidíte v oboru za dobu svého působení a v posledních letech zvláště?

Nejvíce si vážím, že jsem, podle svého střízlivého názoru, výrazně přispěl k formování procesů řízení kvality v klinických laboratořích. S odstupem bych si na sobě cenil ani ne tak své hlavy, jako toho,

čemu se říká „sitzfleisch“. Největší pokrok, který v laboratořích vidím, je bez diskuse obrovský rozvoj analytických technologií.

5. Co byste udělal jinak?

Budu upřímný. Odešel bych dřív na pracoviště do Hradce Králové a nenechal bych se bezúspěšně přemlouvat k habilitačnímu řízení. Možná, že bych se snažil, v době svého vysokoškolského studia, být pilnějším studentem.

6. V čem je dnešní KB jiná než před 20 lety – v lepším a v horším?

Mnohem lepší je v již zmíněné úrovni analytických a přístrojových technologií. Mladý člověk, který začal pracovat v klinické laboratoři před několika lety, není schopen si propastnost tohoto rozdílu vůbec představit. Horší je klinická biochemie přesně v tom, v čem celá společnost. Tím mám na mysli úroveň mezilidských vztahů a také klasické lidské vlastnosti, kterým bylo dovoleno se v uplynulém dvacetiletí rozvinout do těžko únosných rozměrů – za všechny budu jmenovat chamtivost a lhostejnost. Můj subjektivní názor je, že před dvaceti lety byli na vyšší odborné úrovni analytičtí pracovníci v klinické biochemii.

7. Máte „absolutní moc“ (systém zlatá rybka) pro tři činy v oboru. Co uděláte a co v oboru změníte?

Čin 1.: Redukoval bych počet klinických laboratoří na úroveň skutečné potřeby kvalitní zdravotní péče.

Čin 2.: Vybavil bych zbývající laboratoře vrcholnou analytickou technologií, která by mimo jiné umožňovala intenzivní práci v genomice a proteomice.

Čin 3.: Inspiroval bych se činností alchymisty Kellyho, ale namísto krásné a vlnivé Siraely bych stvořil několik desítek mladých, talentovaných, pracovitých, nebojácných a zdravě ctižádostivých odborníků a poskytl je těmto laboratořím navíc k zmíněné technologii.

8. Má být (a je?) laboratorní medicína nebo separované obory? Je to jiné, mluvíme-li o oboru a/ nebo o integrované laboratoři?

Podle mého názoru má být laboratorní medicína vytvořená integrací všech laboratorních oborů. Jak je známo, při kvalitní integraci vznikne z několika oborů něco mnohem dokonalejšího než prostý součet jednotlivých částí. Je to jako když z několika druhů elementárních částic hmoty vznikne nejen země, moře a oblaka, ale i Michelangelovy fresky v Sixtinské kapli.

9. Kam má KB směřovat a kam česká KB směřuje?

Klinická biochemie má směřovat tam, kam medicína - k co největšímu prospěchu pacientů. To znamená i ku prospěchu nás samotných, protože všichni jsme minulými, současnými i budoucími pacienty.

Nevím, kam česká klinická biochemie směřuje, ani nevím, kam směřuje česká medicína. Pokud jsou u nás lidé, kteří to vědí, tak mám pocit, že to široké veřejnosti úspěšně zatajují.

10. Šel byste do toho znovu?

Nevím. Kdybych byl mladík a měl na to hlavu, studoval bych to, co nejvíc obdivuju – matematiku a fyziku. Historii bych studovat znovu nechtěl, neboť má sklony stát se za všech režimů služkou politiky (jako byla za středověku *philosophia ancilla theologiae*).

Na jazyky jsem natvrdlý, biologie mne nebaví, jsem technický antitalent, takže by patrně zbyla analytická chemie. Ostatně je to krásná věda.